

Crítica de llibres

ARMBRUSTER, S. *Watching nostalgia: An analysis of nostalgic television fiction and its reception*

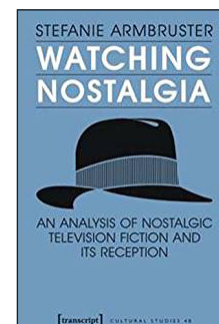
Alemanya: Transcript Verlag, 2016, 436 pàg.

ISBN: 978-3-8376-3509-6

PER **CELINA NAVARRO**

Investigadora del GRISS-UAB

navarrobosch01@gmail.com

La ficció televisiva dels darrers anys es caracteritza per la gran quantitat de productes que miren cap al passat, ja sigui mitjançant un *remake* d'una sèrie antiga, la repetició de títols, o noves obres que situen l'acció en el passat. Sèries com *Downton Abbey* (ITV, 2010), *Mad Men* (AMC, 2007), *Hawaii Five-0* (CBS, 2010) o *Borgia* (Sky Italia, 2011), amb un gran èxit d'audiència a nivell internacional, en són un bon exemple.

Stefanie Armbruster publica *Watching nostalgia: An analysis of nostalgic television fiction and its reception* amb el punt de partida de teoritzar sobre què és la nostàlgia a la televisió, un camp temàtic poc investigat dins dels estudis acadèmics sobre el sector audiovisual. El llibre es basa en els resultats de la seva tesi doctoral defensada a la Universitat Autònoma de Barcelona.

El plantejament principal de l'estudi, i l'aportació més important, és relacionar les dues tendències més utilitzades pels acadèmics a l'hora d'estudiar la nostàlgia televisiva. D'una banda, l'anàlisi textual de les obres i la identificació d'elements que poden generar aquest sentiment als espectadors. De l'altra, l'estudi de la recepció d'aquests elements per part de l'audiència. L'anàlisi es centra en els contextos televisius d'Espanya i Alemanya, que són dos mercats altament interessants en l'estudi de la nostàlgia, per la seva història social i política recent.

El llibre es divideix en tres parts que donen resposta a cada un dels principals objectius marcats. En la primera secció l'autora se centra en el concepte de nostàlgia des del punt de vista teòric del discurs nostàlgic, els estudis de la memòria i les teories sobre l'estètica de les emocions. Mentre que el terme *nostàlgia* esdevé difícil de definir, l'autora fa una distinció clara entre les emocions de la ficció, les que són generades directament des del text, com l'empatia amb un dels personatges, i les emocions vinculades a l'artefacte de la ficció, és a dir, les que es generen a partir de l'evidència de la ficcionalitat de l'obra. Aquesta distinció serveix com a idea transversal en tota l'obra, tant per la part teòrica com en l'anàlisi de resultats, la qual cosa facilita la complexitat de l'objecte d'estudi.

En el segon apartat s'aborden els textos nostàlgics, principalment en les reemissions (*reruns*), en les noves versions (*remakes*) i en els drames d'època, i s'analitzen les característiques textuales de dos títols per gènere. Les sèries analitzades són obres de producció aliena amb una alta repercussió als dos països, fet que en facilita el coneixement per part de l'audiència. Aquest apartat sobre l'anàlisi textual de les sis obres resulta interessant per l'exhaustiva descripció de cada gènere i cas d'estudi. L'element més destacable és l'anàlisi del context social de cada país en el moment de la primera emissió de les sèries, i l'impacte cultural tant a Espanya com a Alemanya, a partir de la contextualització política i de la valoració de l'obra per part de la crítica televisiva especialitzada. En aquesta secció també es destaquen els aspectes més formals de l'obra, com poden ser els personatges, la música, els decorats o el muntatge, i es posen de manifest aquells elements que poden ser generadors de nostàlgia.

A continuació, a la tercera i última secció del llibre, es relacionen els elements generadors de nostàlgia destacats a la secció anterior amb com els descodifica l'audiència mitjançant l'anàlisi dels resultats de grups de discussió. Aquest apartat resulta estimulante perquè qüestiona constantment la definició de nostàlgia i els conceptes teòrics prèviament plantejats. No obstant això, mentre que en els resultats de l'apartat anterior la consideració de tres gèneres nostàlgics genera un discurs clar i detallat sobre cada títol, la discussió de la recepció de tres gèneres disminueix la profunditat dels resultats de cada un d'ells. L'ordre de discussió de cada sèrie també altera d'una manera directa la discussió, fet que repercuteix en la comparació efectiva entre gèneres.

Els components dels quatre grups de discussió es classifiquen per dues variables: el país (Espanya i Alemanya) i l'edat, separats en dos grups de 25 a 35 anys i de 55 a 65 anys. Aquesta comparació entre les diferents audiències dels dos països i dels grups d'edat permet una comparació més profunda i s'arriba a la conclusió que les diferències més rellevants es

troben entre grups d'edat i no entre països. Aquest resultat posa en qüestió la importància del context cultural en els sentiments de nostàlgia, i demostra que el moment vital en què es troba la persona durant el primer visionat d'una obra és més rellevant per a una posterior aparició o absència de nostàlgia. Tal com assenyala Armbruster, les sèries gaudides durant la infància o adolescència són més propenses a tenir punts d'activació de nostàlgia per a aquell espectador. Per tant, és més probable que els *reruns* analitzats generin nostàlgia perquè hi ha més espai temporal entre el primer visionat i l'actualitat.

L'estudi d'Armbruster introdueix un punt de vista complex i exhaustiu de l'objecte d'estudi, que permet qüestionar els conceptes teòrics prèviament plantejats i identificar quins són els elements generadors reals de nostàlgia en l'audiència. Al mateix temps, la comparació entre dos dels mercats televisius europeus més importants incrementa l'interès en la influència del context social com a condicionant del sentiment de nostàlgia. En definitiva, el llibre *Watching Nostalgia: An analysis of nostalgic television fiction and its reception* és una primera base amb caràcter exploratori que, com l'autora ja emfatitza, necessita ser ampliada amb més estudis empírics que combinin l'estudi dels textos nostàlgics i la seva recepció.